

"...

II- ANAYASAYA AYKIRILIK İDDİASI İLE İLGİLİ GEREKÇELER :

1- Davacılar vekilinin gerekçesi özeti :

Anayasaya aykırılık iddiasında davacılar vekilinin ileri sürdüğü gerekçe Özet olarak şöyledir :

Tapulama Mahkemesi işlerine, Sulh Hâkimince bakılmaktadır. Bu yetki kendisine Yüksek Hâkimler Kurulunca 45 sayılı Kanunun 1597 sayılı Kanunla değişik 29. maddesinin 6 sayılı bendine dayanılarak verilmiştir.

Gerektiğinde Ağır Ceza Mahkemesine katılmak, Asliye davalarına bakmak ve sorgu hâkimliğini yapmak da yetkinin kapsamı içindedir.

Yetkili hâkim haftanın iki günü sulh ceza, iki günü sulh hukuk, iki günü tapulama mahkemesi işlerini görmektedir. Haftada altı gün duruşmaya çıkan bir hâkimin davalara nasıl bakacağı ortadadır. Tapulama Mahkemesi işleri ayrı bir uzmanlığı, tecrübeyi, sür'ati gerektirir. Sulh hâkimine bu yolda yetki verilmesi ve buna kaynaklık eden kural Anayasanın 2., 7., 32. ve 132. maddeleri ile bağdaştırılamaz. Ek görev için hâkime bir ücret ödenmemekte, hâkim disiplin ve ceza kovuşturması tehdidi altında bırakılmakta, 766 sayılı Tapulama Kanununun 6. maddesinde belirlenen tabii hâkimin yerine geçirilmesi de tabii hâkim ilçesine ters düşmektedir.

2- Mahkemenin gerekçesi özeti :

Davacılar vekilinin Anayasaya aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varan mahkemenin gerekçesi özet olarak şöyledir:

45 sayılı Kanunun 1597 sayılı Kanunla değişik 29. maddesinin 6 sayılı bendi Anayasanın 2., 7., 42., 132., 134. maddelerine aykırıdır.

Hâkimler atandıkları kadronun karşıladığı mahkemenin işlerini görmekle yükümlüdürler. Bunlara başka mahkemelerin işlerine de bakmak üzere yetki verilmesi, birkaç hâkimin görebileceği işin bir hâkime yükletilmesi üstelik hâkimin ceza tehdidi altında bırakılması ve geçici yetkinin uygulamalarda ek ve sürekli görevler verilmesi biçiminde anlaşılması Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı düşer.

Anayasanın değişik 134. maddesine göre hâkimlere aylıktan başka ödenek de verilmesi gerekirken ek görevlerde bile bu buyruğun yerine getirilmediği itiraz konusu kuralda görülmektedir.

Hakime, itiraz konusu kurala dayanılarak, ek göreve giren davalar zorla gördürülmektedir. Bu durumdaki Hâkimin ve Mahkemenin bağımsızlığından söz etmeğe olanak yoktur. Kural Anayasanın 7. ve 132. maddelerine aykırıdır.

Bir hâkime, karşılığında bir ücret ödenmeksizin uzmanlık, tecrübe ve ek çalışmayı gerektiren bir iş yüklenmesi angarya niteliğindedir ve böyle bir sonuca yol açan kural Anayasanın 42. maddesindeki angaryayı yasaklayan ilke ile çelişmektedir."

Esas Sayısı:1974/1
Karar Sayısı:1974/14